

ADVIES

SAMENWERKINGSAKKOORD BEGELEIDING EN
BEHANDELING BETROKKEN PERSONEN BIJ SEK-
SUEEL MISDRIJF

Vlaamse Raad WVG
Welzijn • Volksgezondheid • Gezin

Advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.vlaamseraadwvg.be – T +32 2 209 01 11 – E info@vlaamseraadwvg.be

Adviesvraag	Ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap van (...) inzake de begeleiding en behandeling van personen verdacht van, beklaagd, beschuldigd, veroordeeld of geïnterneerd wegens seksuele misdrijven	
Adviesvrager	Zuhail Demir - Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme	
Ontvangst adviesvraag	4 mei 2024	
Decretale opdracht	adviesfunctie	
Goedkeuring	Intersectorale kamer op 29 mei 2024	
Contactpersoon	Annick De Donder	addonder@serv.be

Inhoud

Advies	4
Situering	4
1. Algemene appreciatie	4
2. Gecoördineerde aanpak vraagt betrokkenheid verschillende Vlaamse en federale beleidsdomeinen	5
3. Borging van expertise en nood aan onderbouwde, onafhankelijke adviesverlening	6
4. Concrete voorstellen tot tekstaanpassing	7

Advies

Situering

De Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (hierna: de raad) ontving op 4 mei 2024 een adviesvraag over het Ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap van (...) inzake de begeleiding en behandeling van personen verdacht van, beklaagd, beschuldigd, veroordeeld of geïnterneerd wegens seksuele misdrijven.

Het samenwerkingsakkoord vervangt het bestaande samenwerkingsakkoord uit 1998. Het versterkt het gespecialiseerde begeleidingsaanbod ten aanzien van daders van seksuele misdrijven en optimaliseert de samenwerking tussen de justitiehuizen en de gespecialiseerde hulpverlening.

De adviesvraag over het decreet dat instemt met dit samenwerkingsakkoord is binnen de raad behandeld door de Intersectorale kamer, die het voorliggende advies bij consensus goedkeurde op 29 mei 2024.

Context

Sinds 8 oktober 1998 bestaat er een samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik. Na tien jaar toepassing werd dat samenwerkingsakkoord geëvalueerd door de Dienst voor het Strafrechtelijk beleid van de FOD Justitie. Deze evaluatie, de overheveling van de bevoegdheid van de justitiehuizen naar de gemeenschappen en aanhoudende signalen van het terrein hebben nu geleid tot een grondige herwerking van het samenwerkingsakkoord.

Het nieuwe samenwerkingsakkoord stelt als doel een globale, coherente en gecoördineerde aanpak van personen verdacht van, beklaagd, beschuldigd, veroordeeld of geïnterneerd wegens seksuele misdrijven (in de memorie van toelichting ook genoemd 'betrokken personen'). Het bevat een juridisch-technische actualisatie van het akkoord van 1998 en daarnaast inhoudelijke wijzigingen betreffende het gespecialiseerde hulpaanbod en de justitiehuizen.

1. Algemene appreciatie

De raad is tevreden dat er nu een herwerkt en geactualiseerd samenwerkingsakkoord voorligt. Reeds in 2011 werden er na de evaluatie door de Dienst voor het Strafrechtelijk beleid in een verslag verschillende belangrijke knelpunten omschreven en aanbevelingen geformuleerd

die een herwerking van het samenwerkingsakkoord vereisten. De raad gaat er wel vanuit dat deze herwerking niet alleen rekening houdt met die meer dan tien jaar oude aanbevelingen maar ook goed afgestemd is op de meer recente noden en knelpunten.

Met het nieuwe samenwerkingsakkoord beoogt de Vlaamse Regering een kwalitatief zorgcircuit te installeren voor personen verdacht van, beklaagd, beschuldigd, veroordeeld of geïnterneerd wegens seksuele misdrijven. De raad vraagt of deze betrokken personen zelf ook gehoord werden in de evaluatie van 2011 of bij de huidige herwerking van het akkoord. Zij hebben immers mogelijks ook relevante insteken rond het voorkomen van misdrijven, recidieven, gepaste begeleiding en zo meer.

Voorts sluit de raad zich aan bij de bemerking van de Inspectie van Financiën dat er details ontbreken over de impact op de begroting. Onder meer de aangekondigde uitbreiding naar soorten van begeleiding en het engagement tot financiële ondersteuning van het steuncentrum moeten budgettair vertaald worden. De raad merkt bovendien op dat de huidige financiering van het steuncentrum momenteel niet voldoet en een oplossing vergt.

2. Gecoördineerde aanpak vraagt betrokkenheid verschillende Vlaamse en federale beleidsdomeinen

Het nieuwe samenwerkingsakkoord stelt een gecoördineerde aanpak voorop. Daarvoor werd vertrokken van een startnota, goedgekeurd door de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, de federale minister van Justitie en de federale minister van Volksgezondheid. In tegenstelling tot de startnota is het samenwerkingsakkoord op federaal niveau echter enkel ondertekend door de minister van Justitie.

De raad meent dat het ontbreken van de federale minister van Volksgezondheid om twee redenen te betreuren is:

- In het herwerkte samenwerkingsakkoord worden nu ook psychiatrische ziekenhuizen meegenomen als potentiële gespecialiseerde voorzieningen. Gezien de federale minister bevoegd is voor het subsidiëren van de werkingskosten, alsook voor de financiering van de psychiatrische afdelingen specifiek voor de behandeling van geïnterneerden die zedenfeiten hebben gepleegd, zou het aangewezen zijn dat hij een betrokken actor is in dit samenwerkingsakkoord.
- In het kader van het traject 'Masterplan forensische GGZ' is de ambitie uitgesproken om vanuit alle bevoegde overheden samen werk te maken van de forensische GGZ. De afwezigheid van één van de betrokken ministers bij dit samenwerkingsakkoord is daarom een gemiste kans.

3. Borging van expertise en nood aan onderbouwde, onafhankelijke adviesverlening

Nood aan een kader voor adviesverlening

Gezien de belangrijke functie van adviesverlening acht de raad het aangewezen om, net als in de interneringswet en de nieuwe wet betreffende de bescherming van de persoon met een psychiatrische aandoening, vanuit het begeleidingscomité in nauwe samenwerking met alle betrokken actoren verder werk te maken van een kader/template voor adviesverlening. Dit is nu niet voorzien (art. 14 SWA).

Inperking van het aantal actoren dat gespecialiseerd advies kan leveren, is niet wenselijk

In het voorgaande samenwerkingsakkoord (art.9) bestond de mogelijkheid voor een gespecialiseerde voorziening en voor het steuncentrum om – telkens mits bijkomende voorwaarden - gespecialiseerd advies te leveren.

In het nieuwe samenwerkingsakkoord vervalt deze opdracht zowel voor de al lang bestaande gespecialiseerde voorzieningen als voor het steuncentrum, en dit zonder verdere argumentatie. Gezien de opgebouwde expertise van deze actoren en gezien de hoge nood aan onderbouwde adviesverlening vindt de raad deze inperking absoluut niet aangewezen.

Onafhankelijkheid van adviesverlening door de justitiehuizen

De justitiehuizen krijgen een extra taak toegewezen in het verlenen van gespecialiseerd advies (art. 5 SWA), naast de opdracht die ze hebben in het organiseren van toezicht en begeleiding van daders van een seksueel misdrijf. Om duidelijke deontologische redenen kan het niet zo zijn dat een behandelaar ook onafhankelijk advies verleent over diezelfde casus. In het oude samenwerkingsakkoord zijn deze opdrachten voor gespecialiseerde voorzieningen en voor het Universitair Forensisch Centrum voldoende gedifferentieerd van elkaar.

In het nieuwe samenwerkingsakkoord mist de raad echter een explicitering van de onafhankelijkheid van de adviesverlening van de justitiehuizen, uitgevoerd door enkel psychologen, ten aanzien van de kernopdracht van de justitie-assistenten en de justitiehuizen zelf. Het onafhankelijkheidsprincipe dient ook te gelden voor de (medewerkers van de) justitiehuizen en wordt het best geëxpliciteerd.

4. Concrete voorstellen tot tekstaanpassing

In dit advies formuleert de raad tot slot concrete voorstellen voor aanpassing van de teksten, zowel van het samenwerkingsakkoord als van de Memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet en bij het samenwerkingsakkoord.

Aanpassing van de Memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet

- p. 1, I, A, 1: “Belangrijke principes inzake risicotaxatie, risicomanagement en de re-integratie van personen die beschuldigd zijn van of veroordeeld zijn voor een seksueel misdrijf **zijn opgenomen** in de aanbeveling CM/Rec (2021) 6 van het Comité van Ministers van de Raad van Europa aan de Lidstaten ~~opgenomen~~. **en in het artikel 6 van het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (Istanbul, 11.V.2011).**”

Aanpassingen van het samenwerkingsakkoord

- Artikel 3: “De psychosociale diensten vervullen volgende taken: 1° uitvoeren van ~~multidisciplinair persoonlijkheidsonderzoek~~ **psychodiagnostiek** en risicotaxatie;”
- Artikel 4: “De forensisch psychiatrische centra vervullen volgende taken: 1° uitvoeren van ~~multidisciplinair persoonlijkheidsonderzoek~~ **psychodiagnostiek** en risicotaxatie;”

De taken van de psychosociale diensten en de forensisch psychiatrische centra gaan verder dan enkel persoonlijkheidsonderzoek, maar omvatten verschillende soorten testen. Het spreken van psychodiagnostiek is ook meer conform het taalgebruik verder in het samenwerkingsakkoord.

Aanpassingen van de Memorie van toelichting bij het samenwerkingsakkoord

- Artikel 2: “Voor wat betreft het gespecialiseerd advies, wordt verwezen naar de volgende wettelijke kaders: ... **de procedure van herstel in eer en rechten.**”

In de oplijsting van wettelijke kaders waarin een gespecialiseerd advies noodzakelijk is/kan zijn, ontbreekt een verwijzing naar de procedure van herstel in eer en rechten. Voor de groep van personen die zedenfeiten gepleegd hebben, is dit een veelvuldig gevraagde procedure.

- Artikel 3 en Artikel 4: Betreffende de opdracht van het leveren van gespecialiseerd advies wordt er beter gesproken van “...de resultaten van ~~multidisciplinair persoonlijkheidsonderzoek~~ **psychodiagnostisch onderzoek** en risicotaxatie.”
- Artikel 8: “De gespecialiseerde voorzieningen verweven hun expertise en dienstverlening om de cliënt op alle levensdomeinen te kunnen begeleiden of behandelen, om de cliënt op een meer integrale, holistische manier te ondersteunen **- onder meer rekening houdend**”

met gendergerelateerd geweld conform het Verdrag van de Raad van Europa - zodat cliënten die dienstverlening meer als een samenhangend geheel kunnen ervaren.”

- Artikel 11: “Het meldrecht uit artikel 458bis van het Strafwetboek is onderworpen aan strengere voorwaarden. Volgens dat artikel moet reeds een misdrijf gepleegd zijn t.a.v. een minderjarige of kwetsbare persoon én moet er bijkomend sprake zijn van een gevaarsituatie, met name voor het slachtoffer zelf dan wel voor andere minderjarigen of kwetsbare personen. In dat geval ~~dient~~ **kan** een melding bij het parket worden gedaan.”
- Artikel 11: “Het driehoeksoverleg is een overleg tussen de betrokken justitie-assistent, de betrokken hulpverlener en de betrokken persoon. **Vanuit het herstelgericht perspectief kunnen - enkel mits toestemming - ook naasten van de betrokken persoon bij het driehoeksoverleg betrokken worden.**”